jutdas, tõtasime üheskoos minikule. Teel magusat sau westes leidsin igal silmapilgul mõnda awalikuks t ama, mis Jürile kiituseks tõusis. Tema jutustas mulle kadunut Else õnnetumat elokäiki, mis alamal lühidelt lugejale tahan rääkida, südamest soowides, et nooremad tütarlapsed sellest endale õpetust wõtaksid.

„Kerge meel ja uhkus ühelt poolt,“ — ütles Jüri — „nõnda kui õpetuse puudus ja laidowäärt eenkuju teiselt poolt, olid wiletsa Else noore põlwe suuremad waenlased; ja tema elolaewal ei olnud mere peal tüürimeest, kes laewa wee alla peidetud kaljorüngastest läbi oleks wõinud wia. Jumalast jumeda näoga loodut piigale oli paljo lingo paelo teele pandud, kuhu jalga takistades komistas ja seda enne tähele ei pannud, kunni põesa al warjoline mado teda oli näpistanud. Harimata jäänud meel ja süda ei oskanud edewa ihaldusele tõkeid ette panna. Emast ei olnud tütarlapsele mite wähemat kasu, waid ema elo saatis temale kahju. Wanamoor oli noorel põlwel ise liiderliko pidu armastanud ja laulatut mehetа enesele tütre korjanud. Mõne aasta iljemine kosis teda Näpaski Siim, kes juba sel aeal kuulus joodik ja prassija oli, ja pika küüntega teiste oma päüdis. Else ema lootis naise-tanust endise elule kattet ja tulewatele patudele warjajat; sest kaa abielus ei raatsind tema oma õpitut ammetit maha jäta, ja tegi Siimo litsi-lipukandjaks. Neljast abielopõlwes sündinud, Siimo nime peale ristitud las-

test ei jäänud enam kui üks ainoke poeg, Mihkel, elusse; teised suriwad juba ema piimal. Agara peaga teraset tütrest, meie Elsest, ehk oleks targemal kaswatamisel üks auus inimene wõinud saada, aga Näpaski Triinul ei olnud seda mõistust ega tahtmist. Tema läks aegamööda mehega joodikuks ja laisaks. Elsest lubas ta kena linna-neitsi kaswatada, kes teda wanamehega wanal eal pidi toitma. „Ega närbast peenikesest loomast talotütrokut ial wõi saada!“ ütles wanamoor, ja laskis tütarlapse wedeldes üleskaswada, et mite suka-warrast näpu wahele ei annud. Kaheteistkümne aastane Els anti mõisa, esiteks junkroemandale lapse-hoidjaks, sealt sai paari aasta pärast toatüdrukuks ja wiimaks — kui ta kiriko õpetusel juba oli käinud — wiis ema teda linna ühe tutawa saksa juure teenima.

Linn on maalt tulnud elotarkuseta tütarlapsel otse kui kulli pesa kanapoeale; siin on kiusajaid iga nurga peal, nii hästi uhkeid isandaid kui petisi noori herrasid. Siiski seisis Els paar aastat kiusajate wasto ja jäi karsk inimeseks, sest et ilmasüüta noorusel warjo-ingel kõrwas kõnnib, kes teda nägemata warjab. Aga kui oled sõrmeotsakese waenlase käte annud, siis põgeneb ingel sinust ja waenlane wõtab sino üle wõimust. Els hakas natuke saksa keelt tõnkama, mis kui kelk külmetand maad mööda käis, aga uhkuse kurat tõusis wõera keele õpimisega tema südamesse. Ei kõlbanud enam maawärki riided,